

Sólbjörg Jakobsens tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Sólbjörg Jakobsen
Politisk ordfører for Liberal
Alliance

Dato

21. maj 2025

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

1

Åbning: Nicole og Minifolket

På en matrikel i Nordjylland bor Minifolket.

5

Hver morgen bliver små minifolk afleveret til den voksne på matriklen, Nicole, som passer på dem alle sammen, imens mor og far tager på arbejde.

10

Og nej, Minifolket er ikke et fiktivt folk fra et eventyr – eller en klub for os på min højde. Det er en privat pasningsordning – Nicole må ikke kalde det en dagpleje – det har et flertal herinde i Folketinget jo sørget for, at kun offentlige dagplejere må. Men det er også lige meget.

15

Jeg vil nemlig langt hellere kalde Nicole en velfærdsiværksætter!

Nicole giver børnene omsorg, nærvær, læring, gode minder og sammenhold.

20

Nicole sammensætter også temauger – og man længes næsten efter at blive barn igen og blive en del af Minifolket, når man hører og ser hvor dedikeret hun går til værks.

Hun har lavet temauger om bl.a. cirkus, militær og Robinson-ekspeditionen. Og ikke mindst: Sommerferietema.

25

Til sommerferietemaet skulle børnene en tur til Costa del Minifolket.

Og nej, jeg taler ikke bare om et par solstole i baghaven og en parasol.

30 Der var små boarding-pass, sikkerhedskontrol og en afgangstavle, der anviste hvilken gate, børnene skulle gå til. Og der var selvfølgelig ventetid ved gaten, før man skulle checke ind.

Og som på alle gode solferier, havde børnene selvfølgelig også fri bar.
35

pause altså i smoothies og mocktails

Ja, man kan ikke andet end at beundre hendes dedikation.
40

Og jeg tror, at en af ingredienserne i den hemmelige opskrift er, at Nicole selv kan vurdere, hvad der er bedst for børnene. Hvad der er bedst for netop hendes lille biks. Og hvad hun finder glæde og mening i at levere.

45 I stedet for konstant at bombardere forældrene med beskeder på Aula, laver hun små videoer fra deres temauger, så forældrene kan følge lidt med og selv se børnene hygge sig.

Og så gør hun noget ret vildt. Og nu skal i virkelig spidse ørerne: Hun taler med
50 forældrene. Med sin mund.

Ja, sådan noget gammeldags noget, det fungerer heldigvis stadig ret godt.

55

Passage om velfærdsiværksætter

60 Nicole er kun én af de mange danskere, der forbedrer vores velfærdssamfund.

Danskerne er et initiativrigt samfund. Det beretter vores historie om.

65 Vi har utallige historier, hvor civilsamfundet har skabt noget godt og smukt fra bunden.

Ja, faktisk er det mange af de ting, vi i dag går og er stolte af at kalde for danske.

70

Andelsbevægelsen. Højskolebevægelsen. Ja, selv vores velfærd startede sådan.

Jeg ved ikke, hvor mange gange, jeg skal gentage det her: Danmark er ikke skabt af hverken politikere eller bureaukrater. Det er skabt af gode initiativrige

75

borgere!

Men det er som om, at vi fuldstændig har glemt den historie. Vi har glemt, hvad den egentlige danske succesfortælling er.

80

Vi er blevet bange for, at der ikke sker noget, hvis det offentlige ikke sørger for det.

Men jeg synes, at vi undervurderer danskerne.

85

Jeg tror faktisk, at der er mange som Nicole derude, men som aldrig springer ud i det.

Ikke fordi de ikke vil. Men fordi vi har gjort det besværligt at gøre noget godt.

90

Vi burde have det som et mål, at der var flere som Nicole – også uden for børnepasningen.

95

Passage om arbejdsglæde (bureaukrati)

100

Nicoles dedikation handler ikke kun om at være selvstændig.

Jeg er stensikker på, at mange pædagoger, lærere, sygeplejersker og alle mulige andre offentligt ansatte er kommet ind i faget med samme ild i øjnene. Med en lyst til at gøre tingene på en inspirerende måde, der taler til mennesket, de

105

møder i deres arbejde.

Jeg ved det, for jeg har mødt mange af dem.

- 110 Men alt for mange møder et arbejdsliv, hvor det er umuligt – eller i hvert fald svært – at holde fast i den glæde, gåpåmod og kærlighed til faget.

I stedet bliver de mødt af et kontrolregime. Mange oplever dårlig ledelse.

- 115 En systemjungle, hvor omsorg er erstattet med excel. Og faglighed erstattet med at adlyde ordrer.

120

Det offentlige skal lære af det private

- 125 Når jeg fremhæver Nicole og Minifolket, er det ikke fordi jeg synes, at alle skal arbejde i det private. Eller at alle skal blive selvstændige. Nej, det er fordi jeg ønsker at vi skal have et offentligt velfærdssamfund i verdensklasse.

- 130 Men det, der mangler, er den ånd, Nicole, og mennesker om hende, kan bringe til bordet. Der mangler nytænkning. Der mangler nogen, der kan bryde med “sådan plejer vi at gøre”.

- 135 Vi skal sætte de offentlige ansatte og velfærdsleverandørerne fri, så de rent faktisk kan benytte deres faglighed. Så de kan bruge mere tid på at udføre deres kerneopgaver. Det er jo for pokker det, de er gået ind i jobbet for.

Tænk sig, hvis vi gav de offentligt ansatte lov til rent faktisk at bruge deres sunde fornuft.

140 ***

FDF-hytten og den tyske hær

145

I sidste uge stødte jeg på et helt absurd eksempel, også fra min nordjyske hjemstavn.

150

Det drejer sig om en spejderhytte – beklager, en FDF hytte – beliggende i den gamle Hals Kommune.

155

For 20 år siden fik de tilladelse til at opføre en større tilbygning, som siden har skabt enorm glæde for de mange FDF'ere som har dyrket deres frivillige fællesskaber og samvær der.

160

Men nu kommer myndighederne så rendende og kræver at bygningen skal rives ned, fordi den er i strid med skovloven - og har åbenbart hele tiden været det. Myndighederne har bare ikke kunne finde rundt i det hele, da byggetilladelsen blev givet.

165

Og jeg er 100% sikker på, at de bureaukrater, som har været inde over det her. De gik heller ikke ind i sit fag, for at sidde og forvalte rigid lovgivning uden plads til sund fornuft.

170

Jeg kan nemlig hilse og sige, at som tidligere jurist i det offentlige, fandt jeg faktisk ikke glæde i at skulle træffe åndssvage afgørelser, som ofte strider stik imod de politiske hensigter som lovgivningen blev lavet på.

Det er jo absurd! Og ingen mennesker kan jo se fornuften i det her.

***** pause *****

175

Der er nok ikke meget, vi skal lade os inspirere af fra den tyske hær i 1940'erne.

Men én ting er der dog lidt musik i.

180

For siden efterkrigstiden har soldater i den tyske hær ikke bare ret til, men er forpligtet til, at nægte at udføre en ordre, som de mener strider mod deres samvittighed og sund fornuft.

Det burde vi lade os inspirere af. Forestil jer, hvis ingen i det offentlige var forpligtet til at træffe en afgørelse, grundlæggende almindelig sund fornuft.

Ja, det kunne vi godt bruge noget mere af...

*** pause ***

190

Systemet modarbejder velfærdsiværksættere

195

Når jeg kigger på Nicole og Minifolket, så ser jeg en ildsjæl, der skabt noget. En velfærdsiværksætter, som jeg har kaldt det.

Men jeg ser også en fighter, der har skabt noget på trods.

200

På trods af systemet.

På trods af politisk regulering.

205

Og på trods af den ensrettede mentalitet, hvor der bliver kigget skævt til dem, der gør tingene lidt anderledes.

Og jeg har simpelthen sådan en stor respekt for alle, der udretter noget på trods. Men hvor er jeg dog samtidig ærgerlig over, at det overhovedet skal være sådan.

210

Fordi vi kunne jo bare lave det om i morgen.

Vi kunne indrette vores samfund, så det fungerede på borgernes præmisser i stedet for statens.

215

Vi kunne fjerne noget af den regulering, der forhindrer velfærdsiværksættere.

Og vi kunne stoppe med at have ondt i en vis legemsdel, når nogen ikke følger den konforme skabelon.

220

Fordi desværre ender det ofte med, at folk som Nicole, der prøver at innovere omsorgsfagene, møder modstand.

225 Sjovt nok sjældent fra dem, der bruger tilbuddene.

Nej, modstanden kommer et helt andet sted fra.

Den kommer fra systemet.

230

Modstanden kommer fra kommunen, der mener, at opgaven tilhører dem.

Modstanden kommer fra organisationer og institutioner, der klamrer sig fast til deres privilegier og særinteresser.

235

Modstanden kommer fra politikere, der mener at velfærd per definition skal leveres af det offentlige. Og for guds skyld ikke må skabe profit!

240

Og den kommer selvfølgelig fra alle de bureaukratiske benspænd, vi gennem årtier har lagt ud som forhindringsbaner foran initiativrige borgere, der forsøger at gøre tingene lidt bedre.

... og det sker desværre oftest, fordi der mangler tillid.

245

Og her er vi fremme ved en af de vigtigste elementer: Modsætningen til bureaukrati og systemjunglen, er tillid. Tillid til borgerne. Til virksomhederne. Til offentligt ansatte.

250

Vi kommer ALDRIG til at få et bedre velfærdssamfund, uden at have mere tillid.

255

Afslutning: En appel til folketinget om at praktisere tillidssamfundet

260

Her til sidst vil jeg gerne rette en direkte appel til alle os, der sidder her i salen. Det gælder også mig og mit eget parti.

Vi taler så meget om det danske tillidssamfund, men vi praktiserer det ikke.

265 Vi laver regler for alt. Hver enkeltsag i medierne bliver til lovgivning.

Vi stoler ikke på, at hverken civilsamfundet eller private aktører kan bidrage til velfærden. Og hvis de til nøds får lov, bliver det som en andenrangs leverandør - der som Nicole, ikke må kalde sig de fine ord som det offentlige, eller andre
270 tåbelige benspænd eller mindre favorable vilkår.

Og lad mig rette min appel endnu mere direkte: I partier, der har siddet på magten i 25 år - og som bruger enhver mulighed for at kalde jer selv ansvarlige.

275 I har ikke løst noget som helst ved blot at skrive i regeringsgrundlaget, at vi skal gå fra en velfærdsstat til et velfærdssamfund.

Det forpligter.

280 Det forpligter til at bryde velfærdsmonopolet. På at skabe reel frisættelse, i stedet for at lave halve løsninger og lunkne kompromisser.

Men for at være helt ærlig, så tror jeg ALDRIG det kommer til at den forpligtelse opfyldes, så længe systempartier svinger taktstokken.

285 Jeg tror, at Danmark har brug for en frisk start.

Så vi kan få mere tillidssamfund og mindre kontrolregime.

290 Mere civilsamfund og mindre statsstyring.

Mere velfærdsinnovation og forhåbentlig slet ikke noget ensretning og kassetænkning .

295 Ja, mere Minifolket og mindre monopol. Tak for ordet.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

300 Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Debattale, Folketingstale, Liberal Alliance, Politisk tale

305

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/solbjorg-jakobsens-tale-ved-folketingets-afslutningsdebat>

310

315

320

325

330

335

340